

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Elżbieta
Nazwisko: Placińska
Nazwisko rodowe: Dębczyńska
Miejsce urodzenia: Włocławek
Data urodzenia: 11-07-1936
Imię ojca: Leon
Imię matki: Bronisława
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
-----------------	-----------------	-------

Akta śledcze PUBP Włocławek/ WUBP Bydgoszcz w sprawie prowadzonej w 1951 roku wobec piętnastoletniej Elżbiety Placińskiej (wtedy pod panieńskim nazwiskiem Dębczyńska) oraz jej kilku koleżanek z Liceum i Gimnazjum im. M. Konopnickiej we Włocławku, w związku z podejrzeniem ich przynależności do „nielegalnej organizacji o charakterze religijnym pod nazwą >Klub Orląt<”, której członkinie uczęszczały wcześniej do szkoły podstawowej Zakonu Sióstr Urszulanek. Z dokumentów wynika, że informacje o powstaniu takiej grupy pozyskał ok. października 1951 Wydział III WUBP Bydgoszcz, dzięki przechwyceniu listu jednej z dziewcząt, adresowanego do ich dawnej nauczycielki (Urszulanki). Dalsze czynności w tej sprawie realizował PUBP Włocławek w porozumieniu z bydgoskim WUBP. O ich wynikach powiadamiano również Ministerstwo Bezpieczeństwa Publicznego. Dnia 04.11.1951 zatrzymano Elżbietę Dębczyńską i jej dwie koleżanki z organizacji. Materiały wskazują, że korespondencja ze wspomnianą zakonnicą stanowiła dla nich inspirację do podjęcia działań, które obejmowały m.in. odmawianie różańca oraz wspólne odczytywanie jej listów, zawierających wskazówki do zorganizowania tej modlitwy w określonej formule. Potem pojawiło się też zobowiązanie do nieprzystępowania do ZMP. Według ustaleń operacyjno-śledczych, inspiratorką nadania tym inicjatywom formy organizacyjnej była E. Dębczyńska, która zaproponowała także nazwę „Klub Orląt”. Prawdopodobnie później dziewczęta wspólnie opracowały i wykonały legitymacje członkowskie. Decyzją Szefa WUBP Bydgoszcz, po odebraniu wyjaśnień od zatrzymanych członkiń Klubu, w tym Elżbiety Dębczyńskiej, zostały one zwolnione (zdecydował też, aby nie zatrzymywać pozostałych dziewcząt). Ich rodziców wezwano do PUBP Włocławek, gdzie złożyli oświadczenia, w których zobowiązali się do ściślejszego nadzoru nad córkami i wzięcia odpowiedzialności za ich „naprowadzenie na właściwą drogę”. Nie były one sądzone „ze względu na młody wiek” (m.in. protokoły przesłuchań z 04-05.11.1951, „Charakterystyka” Elżbiety Dębczyńskiej z 05.11.1951, raporty Szefa PUBP Włocławek do Wydziału V i Wydziału III WUBP Bydgoszcz – odpowiednio z 14.11 i 27.11.1951). Dnia 17.05.1956 materiały sprawy złożono w archiwum WUdsBP Bydgoszcz pod sygn. Śl. 2857/56, następnie nadano im sygn. 2857/III.

IPN By 070/2783 (2857/III, przerejestrowane z sygn. Śl. 2857/56), zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

Sprawozdania okresowe z pracy Sekcji III PUBP Włocławek za 1951 rok. W sprawozdaniu za listopad 1951, „po linii >bandytyzm<”, odnotowano m.in., że ujawniono „organizację religijną pod nazwą >Klub Orląt<”, będącą „w początkowej fazie” tworzenia, której członkinie to uczennice LiG im. M. Konopnickiej we Włocławku, absolwentki szkoły Sióstr Urszulanek. Podano przy tym, że 04.11.1951 „przystąpiono do likwidacji” grupy i dokonano zatrzymania trzech należących do niej dziewcząt, wśród których wymieniono Elżbietę Dębczyńską. W toku śledztwa przyznały się one „do zarzuconej im winy” i wskazały sześć kolejnych członkiń Klubu. Ich „zadania” w ramach organizacji przedstawiono tu jako „odmawianie różańca w umówionych godzinach”. Miały też złożyć „ślubowanie o niewstąpieniu” do ZMP. Jak stwierdzono, „po należytych przesłuchaniu” dziewczęta zostały uwolnione (zaznaczono, że ich zwolnienie wynikało z decyzji Szefa WUBP Bydgoszcz), zaś rodzice złożyli zobowiązania, iż „nie dopuszczą na przyszłość” do takiej sytuacji. Jednocześnie wskazano, że sprawa „leży w interesie szkolnictwa”, toteż przekazano ją do Sekcji V PUBP Włocławek, gdzie będzie kontynuowane rozpracowanie. O fakcie tym powiadomiono Wydział III WUBP Bydgoszcz.

Akta o sygn. IPN By 063/43 (44/S).

Materiały operacyjne WUdsBP Lublin/ Wydziału III i Wydziału IV KW MO Lublin, odnoszące się do rozpracowywania w latach 1956-1962 osiemnaściorga studentów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, „aktywnie działających” w środowisku akademickim oraz objętych „adopcją”, tj. pomocą materialną, udzieloną im przez Polonię kanadyjską. Z dokumentów wynika, że Elżbieta Placińska (wtedy Dębczyńska), studentka filologii polskiej na KUL, należała do wspomnianej grupy, objętej akcją pomocową, zainicjowaną ok. 1957 roku. Odnotowano przy tym, że jej życiorys (podobnie jak pozostałych „adoptowanych”) opublikowano w emigracyjnym piśmie „Związkowiec” (m.in. pismo Biura „W” MSW z 31.01.1958 do Naczelnika Wydziału III KW MO Lublin, powiadamiające o otrzymywaniu przez E. Dębczyńską paczek z Kanady, Wniosek o złożenie materiałów do archiwum z 26.07.1962). Informacje na jej temat zawarto również w korespondencji z Komendami Wojewódzkimi MO Katowice (1958) i Bydgoszcz (1960), w związku z kontaktami, jakie utrzymywała z osobami pozostającymi w ich „zainteresowaniu operacyjnym”. Wspomniano tu m.in. o jej aresztowaniu w 1956 roku i zamiarze zawerbowania przez Departament III MSW. Stwierdzono, że podczas studiów była „aktywistką klerykałną”, działającą w Towarzystwie Przyjaciół KUL oraz w Duszpasterstwie Akademickim. Ustalono też, że ukończyła studia w 1959, następnie znalazła zatrudnienie w redakcji „Kuriera Lubelskiego”. Dnia 26.07.1962 funkcjonariusz Wydziału IV KW MO Lublin zawnioskował o złożenie w archiwum zgromadzonych materiałów, ponieważ osoby, których one dotyczyły, ukończyły już studia (wniosek zatwierdzono 27.07.1962). Dokumentację zarchiwizowano pierwotnie pod sygn. E-39976, zaś 23.04.1971 nadano jej w Wydziale „C” KW MO Lublin nową sygn. 2717/II. Do akt dołączono także późniejsze dokumenty, w tym kartę E-15 do Biura „C” MSW z 13.03.1967, z prośbą o dokonanie sprawdzeń w zakresie aktualnych danych osobopoznawczych (adres, dokument tożsamości itp.) Elżbiety Dębczyńskiej, a także korespondencję z WUSW Włocławek z marca 1984, w sprawie wypożyczenia akt o sygn. 2717/II, które jej dotyczyły.

Akta o sygn. IPN Lu 013/3, t. 1 (2717/II, przerejestrowane z E-39976) oraz zapisy kartoteczno-ewidencyjne.

W zasobie Archiwum IPN w Warszawie znajdują się cyfrowe kopie pisma „Związkowiec”, organu Związku Polaków w Kanadzie, którego oryginały przechowywane są w Polskim Instytucie Naukowym w Kanadzie, w tym pod sygn. IPN BU 3726/1193 zarejestrowano cyfrową kopię „Związkowca” nr 74 z października 1957, zawierającego artykuł „Adoptujemy młodzież KUL-u”, w którym zamieszczono życiorys i fotografię Elżbiety Dębczyńskiej.

Teczka personalna Tajnego Współpracownika ps. „Strzałkowski” (nr rej. 5750 z 1981 KW MO Konin, wcześniej nr rej. 9265 z 1967 KW MO Poznań, nr rej. 53 z 1975 KW MO Konin), obejmująca dokumentację z lat 1965-1982, zgromadzoną w Wydziale II KW MO Konin. Z dokumentów wynika, że TW „Strzałkowski” był w przeszłości zakonnikiem, a w drugiej połowie lat 50. XX w. studiował na KUL w Lublinie. W „Analizie materiałów” z jego Teczki Ewidencji Operacyjnej Księdza, sporządzonej 13.02.1968, znajduje się wykaz osób, z którymi utrzymywał on kontakty w różnych okresach. Wśród nich wpisano Elżbietę Dębczyńską, zamieszkałą wówczas w Lublinie.

Akta o sygn. IPN Po 0029/504 (1414/I).